

in den „oorspronkelijken schoonen stijl en toestand” terug te brengen, dan is men daarin naar de meening van onzen tijd niet geslaagd. Bij het verwijderen van de aanbouwsels zijn enkele fragmenten muur vrijgekomen, die een duidelijk beeld gaven van het kleurig aspect der kerk vóór de krachtproef met het cement. Deze had plaats nog vóór de totstandkoming van het spoorwegviaduct, toen geen zwarte rookwolken over de kerk heenstreken en alles vergroezelden. De van een pleisterlaag ontdane baksteen en zandsteen waren namelijk hier ter plaatse blank van kleur en merkwaardig gaaf. Bij de herstelling van de door de afbraak vrijgekomen muurgedeelten is getracht het oorspronkelijk karakter van het gebouw zoover practisch nog mogelijk was weder te benaderen en is derhalve niet aangesloten bij het werk van 1855–1863. De beschikbare middelen lieten evenwel niet toe verder te gaan dan deze gedeelten, zoodat nergens een fragment geheel voltooid kon worden, waartoe toch b.v. de kapelgevel naast het transept als aangewezen was.

De afwerking van het interieur van het vernieuwde kerkekantoor is naar de opvatting van onzen tijd zakelijk eenvoudig. Het is niet als in 1693, en later bij verbouwing in 1761 onder leiding van den toenmaligen stadsbouwmeester, opnieuw, met goudleer behangen, zooals dr. H. C. H. Moquette in haar studie over het archief van Kerkmeesters vertelt. Trouwens toen diende het kerkekantoor tevens tot vergaderkamer van Gecommitteerden. Eerst in 1812 werd een afzonderlijke vergaderkamer, boven het kantoor gelegen, ingericht. Meer dan een eeuw heeft deze wel zeer sobere ruimte dienst gedaan.

De nieuwe vergaderkamer, in haar uiterlijke verschijning, herinnering aan het vroegere kapittel, is zeskant van plattegrond en heeft een gewelfd stuc-plafond boven een hooge betimmering. Deze betimmering sluit aan bij den Lodewijk XV-schoorsteenmantel met het schoorsteenstuk van den schilder Gerard Sanders, afkomstig uit het oude kerkekantoor. Door opneming van dit bewaard gebleven detail is een voor deze omgeving passend cachet verkregen.

Bij het graafwerk voor de gewapendbeton-kelders zijn behalve eenige skeletten ook hier en daar enkele fragmenten